

Rasspecifik avelsstrategi
RAS
för
strävårig foxterrier
2023

Innehåll

	sid
Inledning	3
Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare	3
Historik	4
Population	5
Nuläge	5
Mål	8
Handlingsplan	9
Funktionsegenskaper och vardagsmentalitet	10
Nuläge	10
BPH	10
Mål	11
Handlingsplan	11
Hälsa	11
Nuläge	11
Mål	13
Handlingsplan	14
Exteriör	14
Nuläge	15
Mål	15
Handlingsplan	15
Handlingsplan för rasklubben	16
Förankring	17
Referenser	17
Bilagor	17 - 20

Inledning

RAS är en förkortning för rasspecifik avelsstrategi som skall finnas för varje hundras i Sverige som det bedrivs avel på.

Det kan beskrivas som en handlingsplan för avelsarbetet inom rasen där det sätts upp avelsmål, vilket förhoppningsvis gör att uppfödarna får samma inriktning på sin avel.

Förutom att RAS är ett rådgivande dokument där uppfödare och medlemmar i klubben tillsammans kommit överens om en strategi åt vilket håll man önskar gå, kan det också ses som ett uppslagsverk för den egna rasen.

RAS skall revideras vart 5e år, men eftersom det är ett levande dokument kan delrevidering ske under denna period om något specifikt skulle inträffa som är viktigt att belysa.

För Strävvhåriga Foxterrierklubben är det klubbens avelskommitté som utarbetar RAS. Detta dokument har sedan förankrats via mail till rasens uppfödare och till klubbens medlemmar via hemsidan där dessa haft möjlighet att komma med synpunkter på avelskommitténs arbete. Det är dock styrelsen som slutligen ansvarar för dokumentet innan det skickas vidare för godkännande av Svenska Terrierklubben som sedan vidarebefordrar det till SKK' s Avelskommitté för granskning och fastställande.

Målet för Strävvhåriga Foxterrierklubben är att förutom sprida intresse för rasen, arbeta för att den avel som bedrivs skall vara målinriktad, hållbar och långsiktig. Här spelar uppfödarnas val av avelsdjur stor roll. Oavsett vad vederbörande prioriterar gällande hälsa, mentalitet, funktion eller utseende, är det viktigt att se till helheten så denna inte går förlorad i den egna aveln.

Regler och rekommendationer för uppfödare och hanhundsägare

Djurskyddsföreskrifterna

Ges ut av Jordbruksverket och är lagen för hunduppfödning men även annan djuruppfödning. Denna lag gäller alla medborgare i Sverige.

SKKs grundregler Punkt 2

Grundregler för uppfödare och hanhundsägare “

”Förutom att hundavel skall bedrivas på ett sådant sätt att det främjar både tikens och avkommans hälsa och välbefinnande, skall också varje medlem som upplåter sin hund, tik eller hane, till avel vara väl förtrogen med SKK' s avelspolicy samt rasens standard , provregler, registreringsregler”.

SKKs avelspolicy och etiska regler

Här förklaras om hur SKK vill att hundaveln skall se ut för sina medlemmar.

RAS (rasspecifik avelsstrategi)

Här presenteras den gemensamma avelsstrategin för rasen.

Valphänvisning

Som medlem i klubben får man valphänvisning på klubbens hemsida.

(Efter första kullen valpar räknas man som uppfödare enl.SKK).

Historik

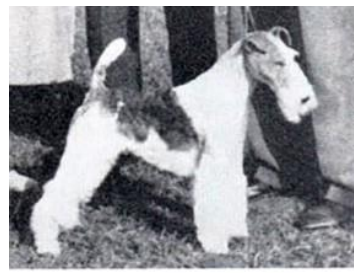
Old Tip
född 1866

Cackler of Notts
född 1898

Talavera Simon
född 1924

Selay Emperor
född 1960

Foxterriern kommer ifrån England och framavlades ursprungligen för jakt i slutet av 1500-talet då man troligen korsade den vita engelska terriern med bullterrier eller beagle.

Viktigaste egenskaperna då var:

Foxterriern måste vara liten nog att kunna sitta i en låda/säck på hästryggen samt ta sig ner i gryten ("going to earth instinct") för att ta tag i räven/grävlingen med tänderna och sedan backa ut ur gryten där jägaren stod och använde den kuperade svansen som handtag för att hjälpa hunden ut, eller att agera "sprängare" och då irritera räven så mycket att den istället sprang ut ur grytet där sedan jägaren stod redo.

Earth = jord som på latin heter terra och fox = räv. Därav namnet på rasen.

Den smala flexibla fronten med en väl tillbakalagd skuldra, den korta kroppen och det kraftiga breda bakstället var viktigt, så hunden inte riskerade gräva in sig själv nere i grytet.

Hunden fick dessutom inte ha för långa bakben (övervinklad) och höga haser, vilket innebar tappad styrka för att kunna pusha sig fram nere i grytet.

För att inte riskera blanda samman hundar med rävar och grävlingar, prioriterades övervägande vita hundar i aveln.

Foxterriern framavlades för att vara: snabb, modig, ihärdig och arbetsvillig. På grund av sin självständighet, gick den mer på sin egen instinkt än kommando från jägaren.

Viktigt att hundarna även kunde ge skall för att markera och signalera exakt var bytet befann sig i grytet.

Foxterrier delas upp i 2 rasvarianter. Strävhairig och släthairig, men är egentligen två hårlagsvarianter av samma ras.

Den strävhairiga är äldst och härstammar från de strävhairiga jaktterrierna i gruvdistrikten i Dunham, i Wales och Derbyshire. I början av rasens utveckling var det inte ovanligt att man parade slät med strävhair. Detta för att ge den strävhairiga en mer vitpigmenterad päls, ett längre huvud och en renare kontur.

Den strävhairiga foxterriern som av många räknas som rasens stamfader var "Old Tip". Född 1866 och avlad på enbart strävhairiga linjer. Andra menar däremot att det var CH "Cackler of Notts". 1866 arrangerades den första större utställningen för terrier i Westminster, England av Charles Cruft. Rasen ställdes ut i egna klasser första gången i Darlington 1869.

The Foxterrier Club (UK) bildades 1876 och samma år formulerades rasbeskrivningen.

Standarden då var med mycket små undantag identisk med den standard som gällt fram tills nu. Vid sekelskiftet började den strävhåriga foxterriern erövra världen och 1924 nådde antalet registreringar i engelska kennelklubben kulmen med 7156 strävhaar.

Rasen kom till Sverige i slutet av 1800-talet. 1903 bildades Svenska Foxterrier Klubben som sedermera blev till Svenska Terrierklubben.

Rasen används ytterst sällan till jakt idag. Istället har den blivit en uppskattad sällskaps/familjehund samt en populär utställningshund. Knappast någon annan ras, har vunnit så många storsegrar och Best in Show över hela världen som just den strävhåriga foxterriern.

1979 bildades nuvarande Strävhaariga Foxterrierklubben i Sverige.

Population

Nuläge

Under den senaste 20-årsperioden har det i medelsnitt registrerats 69 hundar/år.

2022 registrerades 32 strävhaariga foxterrier vilket är det lägsta antalet under denna perioden.

Sverige är inte unikt med att antalet registrerade strävhaariga foxterrier sjunker.

Tittar man på rasens hemland har det enligt The Wire Fox Terrier Club registrerats 585 hundar i snitt de senaste nio åren men landar på 476 hundar 2022.

Frågan är om det är en tillfällig dipp, eller kommer det även fortsatt minska?

2022 finns det enligt Jordbruksverket totalt 706 registrerade strävhaariga foxterrier i Sverige.

Under de senaste 5 åren (2018-2022) har det i medeltal registrerats 43,6 hundar per år i Sverige.

Detta innebär att rasen numera räknas till de numerärt små terrierraserna "NSTR". Definition av Svenska Terrierklubben för vilka raser som skall ingå i gruppen är de som har färre än 50

registreringar i medeltal de senaste 5 åren, Raser som är med i denna grupp stannar kvar tills de har över 60 registreringar i medeltal de senaste 5 åren.

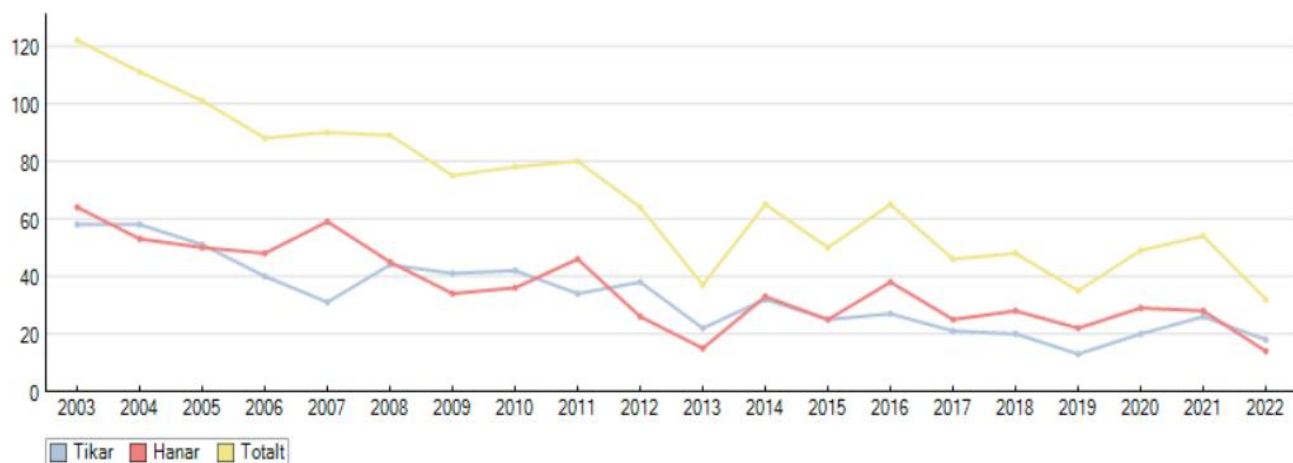
Främsta anledningarna till att antalet registreringar fallit under de senaste åren kan bero på:

- antalet uppfödare har minskat och ligger nu på 14 stycken.
- majoriteten tar endast 1 kull/2-3 år numera och endast fåtalet uppfödare tar flera kullar/år
- intresset för blandraser har ökat
- krävande pälsvård

Registreringsår 2003-2022 tabell

Antal reg/år	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Tikar (varav importer)	58	58 (1)	51 (2)	40 (2)	31 (1)	44 (1)	41 (2)	42	34	38
Hanar (varav importer)	64	53 (3)	50 (1)	48 (1)	59 (2)	45	34 (1)	36 (2)	46 (1)	26 (1)
Totalt	122	111 (4)	101 (3)	88 (3)	90 (3)	89 (1)	75 (3)	78 (2)	80 (1)	64 (1)

Antal reg/år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Tikar (varav importer)	22 (1)	32	25 (1)	27 (1)	21 (1)	20	13 (1)	20 (2)	26	18
Hanar (varav importer)	15	33 (1)	25 (2)	38 (3)	25	28 (1)	22 (1)	29 (1)	28	14 (1)
Totalt	37 (1)	65 (1)	50 (3)	65 (4)	46 (1)	48 (1)	35 (2)	49 (3)	54	32 (1)

Valpkullar

Från 2003-2022 har kullstorleken legat på i medeltal 3,56 valpar/kull.

Genomsnittet för de senaste 5 åren med 3,52 valpar/kull visar att det i princip är oförändrat.

Värt att nämnas är att 2022 registrerades endast 7 kullar, vilket är det lägsta antalet på 20 år sedan SKK började registreringen.

Kullstorlek genomsnitt & antal kullar 2003-2022

2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
3,7	3,4	3,6	3,3	3,9	4,0	3,2	3,2	4,0	4,4	3,1	2,9	4,1	3,5	3,3	3,1	4,0	3,3	3,5	3,6
29	34	25	29	18	25	22	25	17	14	16	16	15	15	13	14	10	12	17	7

Inavelsgrad

Denna anger hur stor del av avkommans gener som blivit dubblerade och därmed identiska genom föräldrarnas släktskap.

Inavelsgraden varierar beroende på hur många generationer man tar hänsyn till.

I SKKs avelsdata är den beräknad över 5 generationer.

Rekommendationen och även målet för strävbar foxterrier är 2,5 % i medeltal på 5 generationer.

Detta innebär att inavelsgradsökningen inte skall överstiga mer än 0,5 % per år/per generation.

Maxgränsen enligt SKK av inavelsgraden är 6,25 % vilket motsvarar kusinparning.

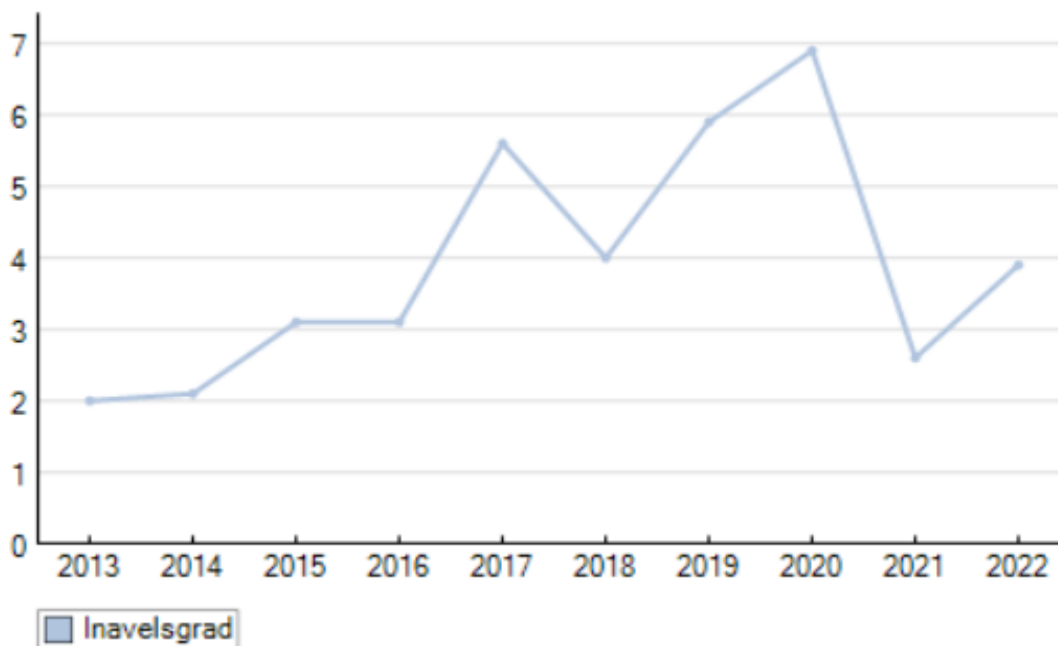
Inavel vid parning:

Förälder – avkomma	25 %
Helsyskon	25 %
Halvsyskon	12,5 %
Kusiner	6,25 %

Inavelstrend Avelsdata SKK

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Inavelsgrad	2 %	2,1 %	3,1 %	3,1 %	5,6 %	4 %	5,9 %	6,9 %	2,6 %	3,9 %

Rasens genomsnittliga inavelsgrad. Beräknad över 5 generationer.

Av de valpkullar som föddes 2013-2022 fördelades inavelsgraden enligt följande:

Fördelning parningar i %	Kullar födda									
	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Upp t.o.m. 6,25%	15	14	12	13	9	9	8	7	15	6
6,26% - 12,49%	1	2	1	2	2	5	1	3	2	1
12,5% - 24,99%	0	0	2	0	2	0	0	2	0	0
25% -	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0

79 % av kullarna upp till 6,25 %
 16 % av kullarna 6,26% - 12,49 %
 4 % av kullarna 12,50% - 24,99 %
 1 % av kullarna 25 % -

Avelsdata visar att ingen hane född 2013 och senare har fler svenska barnbarn än 65 så här långt. Ingen tik född 2013 och senare har fler än 18 svenska barnbarn.

En ”tumregel” är att ingen hanhund bör få mer än 5 % av de valpar som föds under hans aktiva tid som avelshund för att undvika ”matadoravel”.

Exempel:

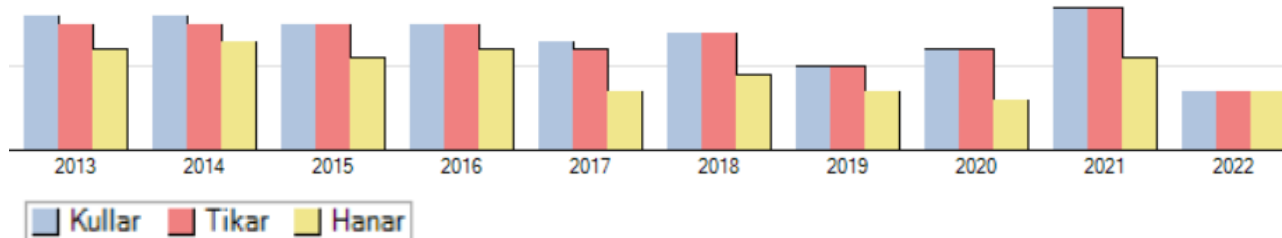
Anta att hanen går i avel i 5 år och det föds 100 valpar/år.

5 % av 500 = 25 valpar.

I numerärt mycket små eller mycket stora raser måste denna beräkning ses som ett riktmärke, som kan behöva anpassas till rasens verklighet.

Önskvärt är att det skall vara en jämn fördelning mellan antalet tikar och hanar som används i avel. Under den senaste 10-årsperioden kan konstateras att det använts cirka 8,5 % fler tikar än hanar i avel.

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Kullar	16	16	15	15	13	14	10	12	17	7
Tikar	15	15	15	15	12	14	10	12	17	7
Hanar	12	13	11	12	7	9	7	6	11	7

Avelsdebut

De flesta tikar får sin första kull när de är 2-3 år gamla. Cirka 8,5 % fler i denna grupp än i åldersgruppen 4-6 år.

En tik måste minimum vara 18 månader innan första kullen. Inte få sin första kull efter 7 års ålder samt inga kullar efter 10 år fyllda. (Ref. Jordbruksverket och SKK's Grundregler).

För hanarna varierar åldern för första kullen betydligt mer än hos tikarna.

Ett fåtal debuterar redan vid 7 – 12 månaders ålder. 2013 – 2022 rör det sig om 5 hanar.

13 – 18 månader 6 hanar.

4 – 6 år 6 hanar.

7 år och äldre 3 hanar.

SKK's grundregel 2:5 för medlem. i SKK

Ålder på hanhund vid första parning

"att inte använda hanhund/tik förrän vid den ålder då hunden uppvisar en vuxen individs fysiska mognad och beteende. Tik får först paras tidigast vid fyllda 18 månader".

Någon övre åldersgräns för att använda en hane i avel finns inte.

Mål

- Att fortsätta väcka intresse för rasen så populationen ökar vilket kan resultera i ökad efterfrågan på valpar, att nuvarande uppfödare väljer att ta fler kullar samt även locka nya uppfödare.
- Arbeta för att inavelsgraden når SKK's rekommendation på 2,5 % i medeltal. Med tanke på att populationen är liten och även avelsbasen, är utrymmet för avelsurval begränsat vilket gör detta till ett mål på sikt.
- Verka för att det finns en genetisk variation vilket är grunden för avel. Minskar denna finns risk för att aveln närmar sig inavel där konsekvensen blir ökad fara för recessiva defekter som då kommer till uttryck p.g.a. dubblering av defektanlag. I djuravel är de flesta genetiska sjukdomar recessiva (det behövs att både mamman och pappan är bärare) vilket gör det lättare att selektera bort sjukdomar. Därför viktigt att uppfödarna arbetar tillsammans för att göra avelsbasen så bred som möjligt.
- Att fördelningen mellan tikar och hanar vid avel bör vara så jämn som möjligt för att undvika att några blir "överrepresenterade" bland avkommorna.

- Målet att en hane svensk eller importerad inte skall bli förälder till mer än högst 5 % av valparna under sin aktiva tid som avelsdjur är svår att realisera i nuläget p.g.a. populationens litenhet.

Handlingsplan

”Syns man inte finns man inte”.

- Arbeta för att rasen blir mer synlig i samhället och på social media genom att här bl.a. aktivera rasklubbens Instagramsida som idag inte utnyttjas.
- Nationella Strävåriga Foxterrierdagen 19/10 brukar ibland uppmärksammas i media. Att nästa gång uppmana de som tänker delta att kanske själva kontakta tidningar och radio vilket innebär PR för rasen.
- Uppmuntra våra uppfödare att engagera sina valpköpare till att ställa ut sina hundar.
- Be de som rasklubben vet håller på ex. agility, nosework, rallylydnad viltspår m.m. att skriva en artikel i klubbens tidning som kan tjäna som inspiration för andra foxägare.
- Arbeta på att hitta frivilliga så rasen även kan finnas representerad på rastorget på MyDog och inte bara i Stockholm.
- Se till att rasen finns representerad med artikel i Terrierposten.
- Arbeta för att få en bättre gemenskap och stärka samarbetet bland uppfödarna. Zoom-möten kan vara ett alternativ till fysiska möten och då gärna med någon form av intressant tema/föreläsare på programmet. Till dessa även invitera äldre inte längre aktiva uppfödare som sitter på kunskap och erfarenhet som är guld värd, men även de som kanske funderar på att ta sin första kull. Med i dagsläget endast 14 uppfödare göra dessa möten i samarbete med andra rasklubbar.(ex. Lakeland och Welsh)
- Att alla uppfödare hjälps åt och stöttar varandra när det gäller valpförsäljning
- Att förutom rasklubbens Foxträff och Årliga utställning i Gränna varje år arrangera mindre foxträffar/promenader runt om i landet vid andra tillfällen av året.
- Fortsätta samarbeta med NSTR i Sverige men även försöka etablera ett samarbete med rasklubbar/uppfödare både i Skandinavien och även i Europa för inspiration.

För att minska risken för inavel och öka den genetiska variationen, kan varje enskild uppfödare sträva efter att:

- inte enbart fokusera på de mest vinstrika hanarna utan även se på eventuella släktingar till dessa så att så många fullgoda individer som möjligt inom rasen blir använda i avel.
- vid import söka hundar som är så lite besläktade som möjligt med den svenska populationen. samt att de sedan inte ”överanvänds” när de väl kommer till Sverige.

Funktionsegenskaper och vardagsmentalitet

Nuläge

Idag är den strävåriga foxterriern så gott som uteslutande en sällskapshund. Endast ett fåtal deltar i tävlingar eller prov i lydnad, nosework, agility, rallylydnad och viltspår. Dock kan man se ett ökat intresse växa fram här efterhand.

Uppfattningen inom rasklubben är att rasen har god och rastypisk mentalitet.

BPH

Sedan 1996 och t.o.m. 2022 har totalt 13 foxterrier genomfört BPH (beskrivning personlighet hund). Härav 12 under de senaste 10 åren.

Med tanke på populationens litenhet, kommer det att vara näst intill omöjligt att komma upp i att 200 enskilda hundar har gått banan för att en detaljerad sammanfattning av resultatet skall kunna göras av SKK och användas i rasklubbens arbete kring mentalitet vilket behövs för att få en helhetsbild av rasen.

Sammanställning per år	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	Totalt för 2013-2022
Antal födda	49	46	61	52	43	44	40	39	60	25	459
Antal starter BPH	1		3	1	2	3		1		1	12
varav genomförda BPH	1		3	1	2	3		1		1	12
Med skott	1		2	1	2	3		1		1	11
varav - hanar	0		0	0	2	2		1		1	6
varav - tikar	1		2	1	0	1		0		0	5
Utan skott	0		1	0	0	0		0		0	1
varav - hanar	0		0	0	0	0		0		0	0
varav - tikar	0		1	0	0	0		0		0	1
Ägaren avstår skott	0		0	0	0	0		0		0	0
Beskrivaren avbryter	0		0	0	0	0		0		0	0
Ägaren avbryter	0		0	0	0	0		0		0	0
Oacceptabelt beteende	0		0	0	0	0		0		0	0
Fördjupad genomgång	0		0	0	0	0		0		0	0

Målet i RAS 2018 var att få minst 10 foxterrier BPH-beskrivna varje år under de närmaste 5 åren. Detta har klubben inte lyckats med trots artiklar i "Strävaren", information på hemsidan och utskick till uppfödarna att ta kontakt med sina valpköpare för att få dem intresserade.

Mål

Att bevara den goda och rastypiska mentalitet som finns i rasen idag så den fortsatt kommer att vara en uppskattad familjehund och kan fungera i dagens samhälle med de krav som ställs där.

- Därför viktigt att uppfödarna har god kontakt med sina valpköpare och på så sätt följa hundarna och deras utveckling så de inte "tappas bort" på vägen.
- Målet är även att försöka få fler foxterrierägare att BPH-beskriva sina hundar. Istället för 10 hundar/år som i föregående RAS, är nog 3-5 mer realistiskt.

Handlingsplan

- Att varje gång ett strävhaar eller en grupp av strävhaar genomgått BPH vore önskvärt att en artikel publiceras i ”Strävaren” där ägaren/ägarna beskriver hur det va.
- Styrelsen anordnar gemensamma BPH-träffar, ev. tillsammans med NSTR, runt om i landet där banor finns. Datum och plats publiceras på hemsidan, på FB och när det finns möjlighet i klubbtidningen.

Hälsa

Nuläge

Den strävhaariga foxterriern anses generellt ha en relativt god hälsa och rasen ingår inte i något av SKK's hälsoprogram. Ingen förekomst av reproduktionsproblem finns rapporterad. Medellivslängden ligger på 12-13 år.

En hälsoenkät skall genomföras vart femte år och den senaste gjordes 2022.

Denna omfattade alla hundar födda 2010 – 2021. Under denna period registrerades 671 hundar enligt SKK's avelsdata. Mallen till enkäten var Svenska Terrierklubbens utökade hälsoenkät.

Enkäten skickades med post till samtliga klubbens 266 medlemmar som också hade möjligheten att fylla i den på klubbens hemsida. Alla svar var anonyma.

181 svar inkom vilket var en ökning med 61% jämfört med den tidigare.

Här framkom att 67% av ägarna bedömde sina hundars hälsotillstånd som mycket gott, 24% som gott och 7% som medelgott och 2% som dåligt.

I senaste RAS var målet att minst 50% av alla aktiva avelsdjur i Sverige skulle DNA-testas för PLL och VDEGS de närmaste 5 åren. Ett testschema skickades till samtliga uppfödare som de ombads fylla i. I dagläget har 26 avelsdjur blivit testade med följande resultat:

	Tikar fria	Tikar bärare	Hanar fria	Hanar bärare	% bärare
VDEGS	9	4	9	4	30,80%
PLL	0	0	0	0	0,00%
DM *	1	1	1	1	50,00%

* Observera endast 4 hundar testade.

MyDogDNA gjorde 2020 DNA tester på ett betydligt större antal foxterrier. Dock är det exakta antalet okänt och kom då fram till följande:

	Genetiskt i riskzon *	Bärare
VDEGS	2,19%	38,25%
PLL	< 1 %	< 1 %
DM	76,98%	15,08%

** innebär att även om båda föräldrarna är bärare riskerar inte hela avkomman att utveckla ovanstående sjukdomar*

Eftersom VDEGS drabbad avkomma föds med markant deformation tas de bort redan från tidigt stadium, därför används denna DNA-test främst för att se vem som är fri och vem som är bärare av genen.

DNA-test för PLL är mycket tillförlitlig, men eftersom sjukdomen är ytterst sällsynt så är frågan om den är nödvändig så tillvida sjukdomen inte plötsligt skulle blomstra upp.

När det gäller DNA-test för DM skall denna ses som en indikator som visar risken att hunden utvecklar sjukdomen snarare än att den kommer göra det eftersom även hundar som inte är i riskzonen också kan göra det.

Även om den strävåriga foxterriern generellt anses ha god hälsa finns det några sjukdomar som rasen kan drabbas av men som dock inte är typiskt rasbunda:

Hudproblem i form av:

- Allergi: visar sig oftast i form av klåda i huden (atopi). Symptomen börjar oftast i 1 – 3 års åldern.
- Seborre: orsakas av obalans i hudens omsättning och/eller produktion av fetter. Finns 2 varianter: Torr seborré med torr flagnande hud och mjäll samt fet seborré som resulterar i fet oljig päls.
- Demodex: beror på bristande immunförsvar genom nedsatt funktion hos de vita blodkropparna. Deras immunförsvar kan inte avdöda kvalster som därmed förökar sig och orsakar inflammation som resulterar i hårlöshet. Dock ytterst sällsynt.

Epilepsi

Kan delas in i två typer: **Primär (ideopatisk) epilepsi** där det inte finns några bakomliggande orsaker till anfällen utan fastställd eller antagen genetisk orsak och **sekundär epilepsi** där andra medicinska problem orsakar anfällen. T.ex. medfödd missbildning, leversjukdom, förgiftning etc. Sjukdomen debuterar oftast mellan 1-5 års ålder. Finns ännu ingen genetisk test för att upptäcka risken för epilepsi. Behandling sker medicinskt med varierande resultat.

Megasophagus (förstorad matstrupe)

Tillståndet kan vara medfött men kan även vara en sekundär sjukdom kopplad till andra sjukdomar. Två kliniska fall har noterats i rasen. Det ena 2001 och det andra 2002. Sedan dess har inga nya fall förekommit. Därav ser vi i nuläget att detta inte är ett problem i rasen.

Ett DNA-test kan ge svar på om individen är fri från anlag (normal), anlagsbärare eller genetiskt affekterad (båda föräldrarna måste ha anlaget) Om djuret är bärare av ett sjukdomsanlag kommer djuret inte själv att utveckla sjukdomen, men avkomman kan ärva mutationen. Avkomman till en fri och en anlagsbärare drabbas aldrig av sjukdomen.

Följande tre sjukdomar hos Strävhaarig foxterrier finns DNA-test för i dagsläget.

Van den Ende-Gupta Syndrome (VDEGS)

Detta är en skelettsjukdom. I dagsläget endast känd hos strävhaarig foxterrier och människa. Symptomen är bland annat ett väldigt uttalat underbett, kort skalle, mycket små ögon, kort överkäke och långa deformerade bakben. Detta ses oftast direkt vid födseln, men kan utvecklas tydligare under de första tre veckorna efter födseln. Ett kliniskt fall är känt i Sverige 2019. För att drabbas behöver båda föräldrarna vara bärare av genen.

Primär Linsluxation (PLL)

Linsluxation betyder att linsen åker ur sin plats.

Båda föräldrar måste vara bärare för att avkomman med stor sannolikhet utvecklar sjukdomen. Ytterst sällsynt då < 1% av rasen drabbas. (Ref. MyDogDNA July 2020).

Degenerativ Myelopati (DM)

Är en relativt vanlig sjukdom som finns i många raser. Uppkommer sent. Oftast vid en ålder av 8-12 år. Symptomen är en progressiv förlamning av hundens lemmar och börjar vanligtvis i bakbenen. Kan likställas med ALS hos människor. Det är en genetisk sjukdom. För att komma till uttryck behöver båda föräldrarna vara bärare.

Mål

Att fortsatt verka för att rasen i framtiden förblir frisk och sund och att rasen skall ha stor genetisk variation även om populationen är liten.

Handlingsplan

- Endast friska hundar skall användas i avel.
- Att uppmuntra uppfödare att även använda äldre hanar. Spelar ingen roll om de är meriterade eller ej. En 10 år gammal hane som är frisk är bästa beviset!
- Att alla framtida avelsdjur DNA-testas för VDEGS.
- Med tanke på att inga av våra 26 testade avelsdjur är bärare av PLL är denna test inte relevant i nuläget såtillvida den ej skulle dyka upp igen i våra hälsoenkäter.

- Uppmuntra våra uppfödare att också använda ett föräldradjur som är DNA-testad **bärare**, men då med ett som är DNA-testad **fri**
- Att i kommande hälsoenkät ha rubriken DM för att kartlägga förekomsten av drabbade hundar i rasen..
- Uppmuntra uppfödarna att hålla kontakt med sina valpköpare och be dem informera om eventuella hälsoproblem uppstått och sedan vidarebefordra detta till avelskommittén för framtida arbete med RAS.

Exteriör

Foxterrierns ursprungliga funktion var att agera ”sprängare” vid rävjakt.

För att ta sig ner i ett gryt och kunna röra sig där är det viktigt:

att fronten är smal och flexibel, skuldran väl tillbakalagd, kroppen är kort, som i kombination med ett brett, starkt och muskulöst bakstall, kan pusha terriern igenom. Det ska absolut inte finnas någon märkbar muskulatur på skulderbladen.

Ser man hunden bakifrån, ska frambenen klart synas innanför/mellan bakbenen. Bakstället ska ha goda vinklar, men det får aldrig bli så mycket att det blir övervinklat. Övervinkling är ett allvarligt fel, då styrkan i bakstället försvagas.

Vinklingen mellan fram -och bakstall ska vara balanserad.

Frambenen ska föras parallellt och harmoniskt i en pendelrörelse. Armbågarna ska ha stöd av bröstkorgen.

Bakbenen ska ha ett bra påskjut med sina låga hasor.

Den ska röra sig ledigt i sidled med lika långa steg fram som bak och mötas på mitten under hunden.

Knälederna får varken vara inåt-eller utåtvidna. Det mycket flexibla bakpartiet skall ge bra påskjut.

Den rätta konstruktionen av framställ och bakstall ger foxterriern sitt specifika rörelsemönster, vilket på intet sätt bör likna normalhundens. En fox som inte rör sig fritt i skulderparti, knä och has är utan undantag behäftad med konstitutionella fel.

Huvudet ska ge intryck av ädelhet i kombination av kraft

Skallpartiet ska vara smalt och ädelt sett framifrån och skallens djup från sidan likaså.

Nospartiet ska vara väl utfyllt med kraftiga käkar. Ögonen runda, små och mörka.

Öronen vikta, v-formade och högt ansatta på skallen.

Nuläge

Intresset att ställa ut sin foxterrier eller få den bedömd är relativt begränsat bland uppfödare och ägare. Detta resulterar i att domare av rasen ser färre och färre individer i utställningsringarna, vilket minskar möjligheten att kliniskt skaffa sig en djupare kunskap om rasens anatomi. I hälsoenkäten framkom att 14% ställer ut sina foxterrier. En del nya utställare har dock tillkommit under de senaste 5 åren, men majoriteten är fortfarande de som ställt ut i flera år.

Med tanke på att rasen har en relativt krävande pälsvård anordnade klubben en trimträff i Gränna hösten 2022, dit 8 hundar med ägare kom. Fortsättning på kursen planeras till våren 2023. I dagsläget är det svårt att hitta trimmare runt om i landet, som verkligen kan konsten att trimma rasen och inte klippa den.

Rasen är fortsatt exteriört anpassad till rasstandarderna och det har inte framkommit några grava avvikelser.

Mål

Att bibehålla typ, uttryck, helhet, balans och rörelser. Inte att förglömma päls och kondition.

Handlingsplan

- Att inte använda avelsdjur med exteriöra svagheter.
- För att bibehålla en god exteriör är det önskvärt att fler hundar ställs ut någon gång för att bli bedömd. Rasspecialen i Gränna är ett bra tillfälle för detta då det är en utställning under familjära former, ringträning för de som önskar men samtidigt domare, som kan rasen.
- Mankhöjdens ideal är 39 cm för hanhund och lite lägre för tik. Dagens foxterrier ligger ofta i överkant. Dock viktigt att inte stirra sig blind på detta mått utan låta sunt förnuft råda. Kvalitet och konstruktion i balans är det viktigaste med den här rasen och inte just centimetermättet.
- Då foxterriern är en trimras, är det viktigt att uppfödarna informerar sina valpköpare om saken och ger tips om ev. hundsalonger i landet, där kunskap finns om konsten att trimma. Viktigt är också att klubben fortsätter att anordna trimkurser.

Handlingsplan för rasklubben

Styrelsens uppgifter:

- Fortsätta arbeta på att väcka intresse och knyta nya intresserade människor till rasen på olika sätt.
- Se till att rasen representeras både på SKKs och Terrierklubbens arrangemang ex. Stokholms Hundmässa och på MyDog i Göteborg.
- Ansvara för att inlägg från rasklubben skickas in till Terrierposten.
- Finna ansvarig, som kan utgöra länk mellan rasklubbens hemsida, FB och Instagram för information om nyheter i klubben.
- Fortsätta att årligen anordna Rasspecial med aktivitetsdag och medlemsmöte.
- Titta på möjligheten att samarbeta med rasklubbar/terrierklubbar i Sverige o Skandinavien.
- Undersöka om det finns intresse att arrangera aktiviteter, utställning, zoom-möten tillsammans med NSTR
- Tillsammans med rasklubbens redaktörer se över det fasta innehållet som skall finnas med i varje nummer av ” Strävaren ”
- Fortsätta att anordna trimkurser för rasklubbens medlemmar om möjligt även i samarbete med andra trimraser inom terrier.

Avelskommittén uppgifter:

- Tillsammans med styrelsen anordna uppfödarräffar via zoom och då också bjuda in andra klubbar med liknande raser som Lakeland och Welshterrier.
- Upplýsa rasens nya uppfödare att låta DNA-testa sina avelsdjur för de sjukdomar som kan utgöra ett kliniskt problem för rasen.
- Årligen göra en utvärdering av Ras som skickas till SvTek.
- Skicka ut ny hälsoenkät 2027

Klubbtidningens redaktörer uppgifter

- Ansvara för att material inkommer till klubbens tidning ”Strävaren” 4 nummer per år.
- Hålla sig regelbundet à jour med vad som händer i hundvärlden ex.artiklar i Hundsport samt Terrierposten, SKKs hemsida för att ev.skriva om detta i tidningen.

Ny revidering av RAS ska göras om 5 år.

December 2023

Strävåriga foxterrierklubbens avelskommitté

Bettina Persson (smk) & Agneta Åström

Förankring

Detta dokument har publicerats på rasklubbens hemsida och distribuerats till rasens samtliga uppfödare via e-post för synpunkter under 3 veckor.

Referenser

1. All statistik är hämtad från SKK's Avelsdata & Hunddata t.o.m. 2022
2. www.jordbruksverket.se
3. www.skk.se
4. "Hundavel i teori och praktik", Sofia Malm & Åsa Lindholm
5. www.wirefoxterrierassociation.co.uk
" The Kennel Club Dog Health, Breed Health and Conservation Plan,
Wire Fox Terrier Evidence Base, Version 1/July 2020 "

Bilagor

Bil.1.

Utlåtande från SKK i samband med fastställandet av föregående RAS 2018.

Utlåtande över RAS för Strävårig Foxterrier

Undertecknad har på SKK/AKs uppdrag granskat avelsstrategier för strävårig Foxterrier färdigställd av Svenska Terrierklubben. Jag finner strategin i överensstämmande med framtagna mallar men mål och strategier i vissa avsnitt är på lägsta godtagbara nivå för innehållande av SKKs stadgar och Svensk lagstiftning.

Önskvärt är att det förts en diskussion hur många avkommor som respektive avelsdjur som mest bör bidra med som förälder respektive far/morförälder då rasen är tämligen liten numerärt. Önskvärt att denna diskussion omfattat både tik och hanhundsanvändning.

Ni har som strategi att genom DNA-test avseende PLL och VDGES få en uppfattning om sjukdomarnas utbredning i Sverige. Det framgår inte om det finns några kända kliniska fall av VDGES i Sverige. SKKs avelskommitté rekommenderar generellt viss försiktighet kring rekommendation av utbredd testning för sjukdomar som inte utgör ett kliniskt problem i rasen. Detta pga risken för överdriven fokus på åkommor som är lätta att testa för, men kanske inte utgör ett reellt hälsoproblem i rasen. Vad gäller DNA-test för PLL finns studier som visar att testresultatet (hundens genotyp) inte alltid stämmer överens med klinisk status (fenotypen) (Gould et al 2017, ADAMTS17 mutation associated with primary lens luxation is widespread among breeds). Detta kan vara relevant att ha i åtanke och informera om vid tillämpning av DNA-testet i avelsarbetet.

Det reviderade RAS är ett lättläst och välstrukturerat dokument. Det är enkelt att hitta det man söker och de olika avsnitten är klara och tydliga.

Arbetet har varit utdraget och slutlig sammanställning skett i Svenska Terrierklubbens regi, förankring hos uppfödare har skett via webbenkät och information via rasklubbens hemsida. Uppfödare och rasklubb har getts möjlighet att ta del och påverka innehållet under arbetets gång. De mål och strategier som framkommer i RAS bör framgå på rasklubben hemsida och harmonisera med t.ex. krav för valphänvisning.

Lycka till med det fortsatta avelsarbetet!
Näkna 20181023
Lena Vikmång

Bil 2.

Sammanställning av klubbens hälsoenkät från 2022

Hundar födda 2010 – 2021. Svar inkom från 181 hundar

Mall till enkäten: Svenska Terrierklubbens utökade hälsoenkät (www.terrierklubben.se)

Tidigare enkät gjordes 2017.

Då valde man istället att göra två enkäter.

En till uppfödare med kullar födda 2004 – 2014 och en till foxterrierägare med hundar födda under samma period.

Svar inkom då från sammanlagt 109 hundar.

Intressant hade varit att kunna jämföra svaren från de två olika enkäterna 2017 och 2022, men eftersom olika enkäter med olika frågeställningar användes var detta inte möjligt.

Vid genomgång av de inkomna svaren från den senaste enkäten kan konstateras att den strävhöriga foxterriern generellt fortsatt har en relativt god hälsa.

Här framkom att:

67 % av ägarna bedömde sina hundars hälsotillstånd som mycket gott

24 % som gott

7 % som medelgott

2 % som dåligt

De sjukdomar/problem som endast förekommit i enstaka fall finns inte med i nedanstående eftersom inte möjligt att se något mönster och därför heller inte dra någon slutsats.

Istället fokuserades det på följande:

1. HUDPROBLEM

a) Klåda

2022	2017
11 st. (6,1 %)	17 st. (15,6 %)

b) Allergi

2022	2017
13 st. (7,2 %) *	8 st. (7,3 %) *

* Ingen förändring. Svårt att dra slutsats vad hundarna egentligen är allergiska mot eftersom orsak saknas i de flesta svaren.

2. KRAMP ELLER ANFALL MED EPILEPTISK KARAKTÄR

2022	2017
13 st. (7,2 %) *	2 st. (1,8 %)

* En markant ökning sedan senaste enkäten kan konstateras.

Medelåldern för de 13 hundarna när anfällen börjar ligger vid 5 års ålder. Yngsta var 2 år och de äldsta 7 år.

8 av hundarna fick kramper > 1 ggn per år

4 av hundarna fick kramper vid enstaka tillfällen

1 hund fick kramper mycket ofta

3. KASTRERING

2022	2017
23 st. (12,7 %) *	17 st. (15,6 %)

*7 av dessa kastrerades p.g.a. sina beteenden.

D.v.s. cirka var 3e hund!

Resterande kastreringar berodde främst på medicinska orsaker.

4. BETEENDE

2022	2017
	Fanns inte med i enkäten
Skällig (7,7 %)	
Skotträdd (6,1 %)	
Utfall (5,0 %)	
Ängslig (3,3 %) *	

**Att 6 av 181 foxterrier upplevs som ängsliga/skygga kan låta som ett litet antal, men det är inte rastypiskt.*

Ser man på det resultat som framkommit från 2022 års hälsoenkät, kan man se att det ligger i linje med de i hälsoundersökningen som gjordes 2020 "Breed-Specific Health Survey Report" (ref. The Kennel Club Dog Health) på 1070 foxterrier från hela världen. 944 levande och 126 avlidna. (*bilaga*)

Det främsta hälsoproblemet hos rasen är:

Hudproblem i form av klåda och allergi.

Nästa hälsoenkät skall genomföras 2027.

För att kunna jämföra med 2022's resultat kommer samma frågeformulär användas med tillägg för DM där information saknas i dagsläget

Med tanke på ökningen av antalet kramper eller anfall av epileptisk karaktär, kommer klubben att vara observant på hur detta kommer utveckla sig under de kommande 5 åren.

Bil.3.

"The Kennel Club Dog Health, Breed Health and Conservation Plan
Wire Fox Terrier Evidence Base, Version 1/July 2020"